

Afdelingernes holdninger til Tange Sø

Sagens kerne

En enig hovedbestyrelse besluttede i april 2007 at anbefale miljøministeren at genskabe Gudenåens naturlige løb mellem Kongensbro og Bjerringbro (og dermed tømme den opstemmede Tange Sø). Beslutningen tog udgangspunkt i, at genskabelsen var en logisk følge af en ambitiøs implementering af EU's vandrammedirektiv. Syv år efter beslutningen er der behov for at vurdere fremtiden for Tange Sø i lyset af erfaringerne med implementeringen af vandrammedirektivet og arbejdet med vandplanerne.

Spørgsmålet har været drøftet på et møde den 29. oktober mellem præsidenten, vicepræsidenten og repræsentanter for de involverede afdelinger: DN Viborg, DN Silkeborg, DN Favrskov, DN Randers og DN Skanderborg.

Her følger afdelingernes tilbagemeldinger til HB efter mødet. Side 2 giver et overblik. De følgende sider indeholder afdelingernes tilbagemeldinger uredigeret.

Overblik over tilbagemeldinger

	DN uændret linje	Aktiv grøn fælles linje	Passiv grøn fælles linje	Bemærkninger
DN Randers		Ja		
DN Viborg	Helst, men ...	Ja (6 for, 3 imod, 1 ved ikke)		VVM iværksættes for at belyse: • en løsning med omløbsstryg, • en løsning ved at genoprette Gudenå • en 0-løsning.
DN Silkeborg	Nej	Nej	Nej	Status quo, evt. med kort omløbsstryg
DN Skanderborg	Ja, og.....			VVM iværksættes for at belyse: • En fuld reetablering af Gudenåen i hele Tange Søes forløb, herunder fuld passage til Tange Å • En alternativ løsning med et langt omløbsstryg • 0-alternativet.
DN Favrskov		Ja, men...		Hælder nok mere til en (4D/4E)* løsning, som afgiver Gudenå-vand til søen og mindsker N i Randers Fjord.

* 4D/4E er de to løsninger nævnt i Debatoplæg til HB, sept. 2014, under Væsentlige udviklinger siden 2007. Et COWI-notat finansieret af AVJF viste at søens tilbageholdelse af N delvis eller helt kunne fastholdes ved tilledning af hhv 78% af Gudenåens vand til omløbet eller ved at afgive meget vand om vinteren til søen. Herved forringes imidlertid faunapassagen (betydeligt) og Gudenåen mellem Kongensbro og Ansdæmningen kan ikke genoprettes.

Peter Møllergaard

Fra: Christian Halgreen [chr@tdc.dk]
Sendt: 3. december 2014 10:18
Til: Henning Mørk Jørgensen
Emne: VS: Tange Sø passageløsning

Fra: Christian Halgreen
Sendt: 2. december 2014 09:46
Til: 'Henning Mørk Jørgensen'; DN Randers
Emne: SV: Tange Sø passageløsning

I DN Randers er vi enige om at anbefale, at DN vælger at gå sammen med de øvrige grønne organisationer om en løsning, der baserer sig på et langt omløbsstryg.

Vh

Christian Halgreen

Fra: Henning Mørk Jørgensen [<mailto:hmj@dn.dk>]
Sendt: 2. december 2014 09:19
Til: DN Viborg; DN Randers
Emne: Tange Sø passageløsning

Kære DN Viborg og DN Randers

Jeg har her tidligt tirsdag modtaget svar fra DN Skanderborg, DN Silkeborg og DN Favrskov vedr. Hovedbestyrelsens spørgsmål fra Rødkærsbro.

Har I noget på vej allersnarest så det kan indgå i det samlede overblik til HB.

Svarfristen var i går nemlig

mvh

Henning Mørk Jørgensen
havbiolog
vandpolitik - å, sø og hav
+45 3119 3235, hmj@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening
Masnedøgade 20
2100 Copenhagen

.....
Vi ta'r naturens parti.
Støt og meld dig ind på [her](#)

Danmarks
Naturfredningsforening
..... Vi ta'r naturens parti

Afdeling Viborg

Formand Vagn Dissing
Nørresøhøjen 19,
8800 Viborg
tlf.: 86 67 50 25.
E-mail: viborg@dn.dk
www.dn.dk/viborg

Viborg den 2. dec. 2014

Henning Mørk Jørgensen.

e-mail: hmj@dn.dk

Vedr.: Tilbage melding om Gudenåens passage ved Tangeværket.

Med henvisning til mødet i Rødkærsgade den 29. oktober 2014 gives hermed en tilbage-melding på de på mødet stillede spørgsmål:

På mødet i Rødkærsgade deltog 6 aktive fra Viborg med særlig interesse i spørgsmålet. Spørgsmålet er efterfølgende på et bestyrelsesmøde den 1. december drøftet hvor flere har haft mulighed for at give deres mening til kende.

På grundlag af udtalelserne den 29. oktober var det vanskeligt at se nogen ensrettede synspunkter ud over at flertallet ønskede Tange Sø bevaret.

På grundlag af de efterfølgende overvejelser og udmeldinger har der dog tegnet sig et billede som kan sammenfattes som følger:

Hvordan stiller afdelingen sig til en løsning med et langt omløbsstryg som en fælles grøn løsning?

Ved et langt omløbsstryg forstår vi enten Model 7 eller Model 11 hvor Tange Søes vand-spejl opretholdes, - hvor alt Gudenåens vand føres uden om Tange Sø, og hvor vandspejl oven for en fremtidig dæmning sænkes og Gudenå restaureres opstrøms for dæmningen.

Stillingtagen blandt de aktive til denne løsningen er:

6 er for løsningen.
3 er imod løsningen
1 ved ikke.

Mener afdelingen, at det er klogere at DN holder sig uden for den forslåede fælles grønne løsning?

DN Viborg mener stadig, at den bedste løsning set fra naturens side er fjernelse af søen og genopretning af Gudenå i sit oprindelige forløb. På den anden side erkender vi at DN står alene i den holdning, og at der er mange rekreative interesser forbundet med bevarelse af Tange Sø.

Derfor har vi den opfattelse, at DN er bedre tjent med at tage del i en fælles løsning end at stå uden for. Vi ser ikke at DN ved at gå med i en fælles grøn løsning er endelig bundet til en sådan løsning. En efterfølgende VVM redegørelse vil kaste lys over de proble-

mer der måtte være ved, - enten en løsning med omløbsstryg, - en løsning ved at genoprette Gudenå eller en 0-løsning, og at DN på dette grundlag kan træffe endelig stillingtagen til sagen.

Stillingtagen blandt de aktive til at gå med i en fælles grøn løsning er:

6 er for løsningen.
3 er imod løsningen
1 ved ikke.

Med venlig hilsen

Vagn Dissing

Grønbæk d. 1. december 2014.

Hermed DN Silkeborgs kommentarer til spørgsmålene vedrørende omløb ved Tange sø.

Hvordan stiller afdelingen sig til en løsning med et langt omløbsstryg som en fælles grøn løsning?

Det lange omløb er ikke en løsning vi kan gå ind for. I kender allerede vores holdning og på vores sidste bestyrelsesmøde d. 25. november var vi da også enige om, at fastholde denne beslutning.

Ad pkt. 8 ”På foranledning af vores Præsident og sekretariatet, har afdelingerne i oplandet til Tange sø fået til opgave, at komme med et bud på DN’s holdning til Tange sø. Skal søen nedlægges, skal søen bevares, men med Gudenåens vand ført udenom i et omløb?”

Vi har diskuteret sagen igen og vi fastholder vores holdning til at bevare søen og evt. lave et alternativt kort stryg. Pernille sørger for at indsende vores svar senest d. 1. december”

Mener afdelingen, at det er klogere at DN holder sig udenfor den foreslåede fælles grønne løsning?

Idet DN jo allerede har blandet sig (vi mener ”alt for tidligt og unødigt” i forløbet) og derudover, har haft et tæt samarbejde med sportsfiskerne igennem mange år vedrørende denne sag, vil det måske virke en smule besynderligt hvis foreningen pludselig bliver tavse, men har I nøje overvejet konsekvenserne af denne fælles grønne løsning?

- Blot en vigtig detalje som vi synes DN bør tage alvorligt. Nogle kalder det føleri- vi kalder det empati og respekt for vores medmennesker. Kan vi bare lade hånt om de mennesker der har valgt at bosætte sig ved Tange sø. **Netop pga. vandspejl for både øje og sjæl?** Disse borgere har ikke foretaget nogle ulovligheder i forhold til naturen. Tværtimod - så værner de om den natur de bor midt i. Og selvfølgelig vil de da kæmpe med næb og klør for at bevare den natur de er en del af.
- Hvad med de 8 sommerhuse der ligger i vejen for den kunstige kanal? Er de uden betydning for DN?

- Hvad med den eksisterende beskyttede natur, som vores afdeling kender bedre end de fleste DNere. Har den ingen værdi for DN?
- Er DN klar til at modstå lokalbefolkningens og de særdeles velkendte venstrepolitikeres kritik og modstand af foreningen?
- Er omkostningerne simpelthen for store for DN i denne sag?
- Kan vi overhovedet være sikre på at projekt ”ny kunstig å ”bliver den kæmpe succes for laksen som nogle drømmer om, eller ender det med at omkostningerne bliver alt for store til et middelmådigt projekt?

DN Silkeborg véd, om nogen, hvilke konsekvenser søslaget allerede har fået for DN, men vi kan ganske enkelt ikke overskue, eller forudse, hvilke konsekvenser det kan få for DN at lave en alliance med de andre grønne organisationer.

Venlig hilsen

DN Silkeborg

V. Pernille Ingemann

Til DN's hovedbestyrelse

Svar fra DN-Skanderborg vedr. Tange Sø

DN- Skanderborg er af hovedbestyrelsen blevet opfordret til at svare på følgende spørgsmål vedr. Tange Sø. Sagen er blevet behandlet på lokalafdelingens ordinære bestyrelsesmøde d. 6. november 2014.

1. Hvordan stiller afdelingen sig til en løsning med et langt omløbsstryg som en fælles grøn løsning?
2. Mener afdelingen, at det er klogere at DN holder sig udenfor den forslåede fælles grønne løsning?

DN Skanderborg udtaler i enighed følgende:

Ad.1. Afdelingen mener IKKE at en løsning med et langt omløbsstryg løser problemerne ved Tange sø på tilfredsstillende vis, specifikt, da ingen forelagte omløbsløsninger giver mulighed for fri passage til Tange Å-systemet, og derved ikke opfylder kravene i Vandrammedirektivet.

Ad. 2. Som udgangspunkt mener lokalafdelingen derfor, at man ikke skal indgå i en fælles grøn løsning.

Afdelingen mener imidlertid, at der bør iværksættes en VVM-screening, og forventer at denne vil resultere i en VVM-redegørelse.

På trods af at kammeradvokaten, af notat af 3. april 2013, har kundgjort, at der ikke kan forventes VVM-pligt i medfør af stop eller fortsat drift af elproduktion på Tangeværket, mener lokalafdelingen at der skal iværksættes VVM-screening i forbindelse med en løsning for Tange Sø og de tiltag, der følger af en løsning på passageproblematikken.

I den forbindelse bemærkes det, at Viborg Kommune i brev af 6. oktober 2014 anmoder Naturstyrelsen om en udtalelse vedr. pligten til VVM jf. Kammeradvokatens tidligere udtalelse, samt ikke mindst tidligere præcedens på VVM for vandindvindingstilladelser.

Lokalafdelingen forventer en VVM-proces i medfør af tiltagene, og vil i den forbindelse gøre opmærksom på, at DN her bør kræve fuld redegørelse for mindst 3 alternativer:

1. En fuld retablering af Gudenåen i hele Tange Sø's forløb, herunder fuld passage til Tange Å
2. En alternativ løsning med et langt omløbsstryg
3. 0-alternativet

En VVM-redegørelse vil i tilstrækkelig grad, give alle parter fuld oplysthed på et tilstrækkeligt fagligt grundlag, og alle parametre, der spiller ind på natur, miljø mm. for både Tange Sø, Gudenåen og fjernrecipienten vil blive belyst.

På bestyrelsens vegne

Cand. scient.

Keld Mortensen

Danmarks Naturfredningsforening, Favrskov afdeling

Formand: Alfred Borg, Solsortevej 2, 8382 Hinnerup

Telefon: 86 98 77 11, mobil 51 27 25 11

e-mail: favrskov@dn.dk

Til HB

Vedr. HBs spørgsmål om holdninger til Tange sø

Baggrund:

Hovedbestyrelsen beskriver i debatoplæg fra september 2014 problematikken som:

1. Skal DN fastholde sin principielle holdning om genskabelse af Gudenåen som den foretrukne løsning (A), men tilkendegive accept af den næstbedste løsning - et mellemlangt omløb med langt hovedparten af Gudenåens vandføring og genskabelse af de øverste 6-7,5 km af Guden åens løb (ovenfor Ans Bro) – som en plan B?
2. Skal DN fastholde sin principielle holdning om genskabelse af Gudenåen som den foretrukne løsning (A), men i lyset af de andre organisationers indstilling GÅ AK-TIVT IND I ARBEJDET for den næstbedste løsning - et mellemlangt omløb med langt hovedparten af Gudenåens vandføring og genskabelse af de øverste 6-7,5 km af Guden åens løb (ovenfor Ans Bro) – som en plan B?

Afdelingerne er efter møde d.29. oktober 2014 i Rødkærsgade blevet bedt om, at svare på følgende spørgsmål:

- *Hvordan stiller afdelingen sig til en løsning med et langt omløbsstryk som en fælles grøn løsning?*
- *Mener afdelingen, at det er klogere at DN holder sig udenfor den forslåede fælles grønne løsning?*

Svar fra Favrskov DN:

DN Favrskov mener, at der skal arbejdes for en fælles grøn løsning, der bygger på et mellemlangt omløb med hovedparten af Gudenåens vandføring og genskabelse af de øverste 6-7,5 km af Gudenåens løb oven for Ans Bro.

DN Favrskov vil gerne, at der arbejdes for en balanceret løsning, der tager højde for en god faunapassage og vandstandsreguleringer henover året tilpasset vandrefiskenes og smoltens biologi, samt hensyn til næringsstofbelastningen af Randers Fjord.

DN Favrskov mener

- at der skal sikres kontinuitet i Gudenåen i overensstemmelse med vandrammedirektivet, så vandrende fisk kan passere Tangeværket og Tange Sø, nedstrøms Ans bro.
- at forudsætninger for en selvreproducerende bestand af laksefisk fremmes (OBS:det er ikke givet, at omløbsstryket giver tilstrækkeligt gydeområde for en reproduktion af laksefisk. Der skal måske yderligere indsats i form af ekstra gydeområder- opstrøms eller nedstrøms søen ?)
- at Tange Sø nedstrøms Ans bro bevares i videst mulige udstrækning og sikres en vis vandgennemstrømning
- at fiskenes opgangsmuligheder til Tange Å bevares.

Vi går derfor ind for et langt omløbsstryg, der

- sikrer smoltvandring fra gyde- og opvækstområderne opstrøms søen
- supplerer de eksisterende gydeområder med nye i selve stryget

Den vandmængde, der herefter ikke passerer gennem søen, vil indeholde en større mængde kvælstof end nu. Denne manglende kvælstofreduktion skal der kompenseres for, og dette bør indtænkes i en helhedsløsning, så Randers Fjord ikke belastes. Det kan dels ske ved tilpasset vandregulering gennem sø og stryg, dels ved krav til mindre udledning af næringsstoffer fra oplandet til Randers Fjord og andre kompenserende tiltag som etablering af vådområder o.lign.

Af hensyn til især de nedstrøms liggende byer og andre bebyggelser, bør Tange Sø indtænkes i klimatiltag, så søarealet også fremover kan virke som buffer ved ekstreme nedbørshændelser.

Vi mener, at DN i samarbejde med de øvrige grønne organisationer skal arbejde for en løsning ud fra ovennævnte kriterier.

Med venlig hilsen

Alfred Borg
DN Favrskov